

Amerikan Düşüncesinin "Tek Adam Politikası" Altında Değişimi ve Bunun Filistin Davasına Etkisi

ABD Başkanı Donald Trump'ın Yüzyılın Anlaşması Modeli

Osama ALKURD¹

Özet

Uzun zamandan beri Demokratlar ve Muhafazakarlar yönetimi, art arda ABD yönetimine gelmektedir. Ancak yönetimdeki bu farklılık, Ortadoğu'daki ana müttefiki "İsrail" ile arasındaki stratejik ilişkiyi etkilememektedir. Amerikan partileri onun sevgisini kazanmaya ve desteklemeye çalışmaktadır. Hristiyan Siyonizmi, Amerika Birleşik Devletleri'nde araştırma ve düşünce merkezleri, büyük drama prodüksiyon kanalları, medya, gazete, haber dergilerinin yanı sıra silah üretim şirketleri ve büyük sermayeler gibi çok hassas merkezleri kontrol etmektedir. Bu nedenle, ABD'nin Filistin davasına yönelik herhangi bir sempatisini görmek çok zordur. Sempati göstermeyen tarafsızlık tutumunu bile göstermemektedir. Tam aksine, bir sonraki aşama birçok taraflı politikaya ve "İsrail" i tatmin etmek için ABD yönetimine gelen adaylar ve başkanlar arasında eşi görülmemiş bir rekabete tanıklık edecek. "Yüzyılın Anlaşması", ABD karar vericisinin müttefiki "İsrail" in sevgisine hitap eden rekabetçi politikalarından sadece biridir.

Bu yüzden bu çalışma, Filistin davasına yönelik Amerikan stratejik düşüncesinde değişimin ve sürekliliğin durumunu açıklamaya geldi. Çünkü Amerikan düşüncesi, net bir strateji ve yaklaşımda sabit değildir. Başkan Trump'ın Filistin davasına yönelik, son zamanlarda "Yüzyılın Anlaşması" ile temsil edilen dışlama politikası yoluyla ulusal çıkar teorisine dayanarak mevcut ABD dış politikasının yapısını, kararlarının boyutlarını ve risklerini ortaya çıkaran politikasının kelime dağarcığını analiz etmektedir. "Yüzyılın Anlaşması", Filistin davasını tasfiye etmeyi amaçlayan en büyük risklerden biridir.

¹ 360751, KTÜ SBE Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, EPOST oalkurd@gmail.com

Abstract

The Democrats and the Conservatives have been running the US administration for a long era. Despite the diversity in the U.S. administration, their strategic relationship with their main ally in the Middle East "Israel" remains unaffected. The US parties try their best to enhance their relationship with Israel and gain its support since Christian Zionism have control over some sensitive centers in the U.S. such as centers for research and thinking, biggest drama production channels, media, newspapers and news magazines in addition to its control on arms manufacturing companies and large amounts of capital. That's why it is difficult to sense any kind of sympathy from the United States towards the Palestinian cause. The U.S wouldn't even establish a neutral position which is considered as the lowest level of sympathy. In fact, the upcoming period will witness many tendentious policies and unprecedented competition between candidates and incoming presidents to the U.S. administration in order to please Israel. The Deal of the Century is one of those competitive policies the U.S. decision makers seek to address Israel.

For that reason, this study aims at explaining the state of change and continuity of the American strategic thinking towards the Palestinian cause since the American thought lacks a fixed strategy and a clear approach as well as analyzing the terms of President Trump's policy towards the Palestinian cause which reveals the structure of the current American policy and its dimensions and decision risks based on the theory of national interest that pursues an exclusivity policy. This policy is represented by what is called the "Deal of the Century" and by President Trump's latest decisions. The "Deal of the Century" is considered as one of the biggest threats for liquidating the Palestinian cause.

Giriş:

Amerika'nın başkanlık seçimlerinde cumhuriyetçi aday Donald Trump'ın kazanması birçok gözlemci ve uzman için şaşırtıcı ve beklenmedik bir durumdu. Çünkü seçimlerdeki Demokrat Parti'den Hillary Clinton'la rekabet ediyordu. Clinton, ABD dış politikasında geniş ve büyük bir deneyime sahipti. Şu anki ABD Başkanı Donald Trump'ın 2017'nin başlarında iktidara gelmesinden beri, İsrail'in

Batı Şeria ve Gazze Şeridi'ni işgal etmesinin üzerinden yarım asır geçtiğini söyleyebiliriz. Bu süre zarfında, dördü demokrat, altısı cumhuriyetçi olmak üzere on ABD başkanı iktidara gelmiştir. Demokratlar 26 yıl iktidarda kalırken, cumhuriyetçiler 28 yıl iktidarda kalmıştır. Yani iktidar, Johnson'dan başlayarak Trump'la bitene kadar, zaman bakımından her iki tarafça da paylaşıldı. Amerika meselesiyle ilgilenen ve onu takip eden kimseler, Filistin dosyasında aralarında önemli farklılıklar bulmanın zor olduğunu görür. Onların arasındaki ortak özellik, İsrail yandaşlığı şeklindedir. İsrail, Amerika'nın Orta Doğu'ya karşı dış politikasının temel taşı olmaya devam etti; dolayısıyla, art arda gelen Amerikan yönetimleri, Filistin meselesini İsrail'in çıkarları açısından ve sorunu çözmek değil, onu yönetmek dayanağından ele aldı². Bu yönetimlerin öne sürdükleri şeylerin çoğu, Filistinlilere kendi kaderini tayin hakkını vermedi. Bunlar, içerikte farklı, biçimde benzerdi. Bu politika bugüne kadar, "İsrail Devleti" kurulmasının ilanından bu yana devam etti.

Cumhuriyetçi Trump dönemi, ABD dış politikasındaki eğilimde son yarım yüzyıl boyunca taktiksel veya stratejik bir değişime tanık olacak mı?

Yeni başkan, özellikle kendisinden önce gelenlerden farklı ve istikrarsız bir kişilik olarak kabul ediliyor. Uluslararası politikalar düzeyinde önemli bir siyasi dengeye de sahip değil. Dış politika hakkındaki açıklamaları tutarsız ve kaosa meylediyor. Eksiksiz bir yönetimin, Amerikan kararını temsil etmesi nedeniyle dış politikanın Amerikan devlet başkanıyla sınırlı olmadığı doğrudur. Bununla birlikte, en büyük etki, başkanın bir kişi ve yönelimleri üzerindedir³. Araştırmacı, bu

² Hadr, İsmail Muhammed. (2005). ABD'nin Filistin Meselesine Yönelik Dış Politikasında ve Filistin-İsrail Müzakerelerinde Değişkenler ve Sabiteler (Doktora tezi, Birzeit Üniversitesi) S.33.

³ Muhammed Hasan Dahil. (2019). Amerika Birleşik Devletleri'nde Siyasal Sistem, Başkanın Rolü Sorunları, Araştırma Merkezleri ve Dinin Etkisi ve Otoriteler Arasındaki İlişki. Kufe Hukuk ve Siyaset Bilimi Dergisi, S147-S163.

vizyona dayanarak, ABD Başkanı Donald Trump'ın, Filistin meselesi politikasını, Amerikan başkanının dünya siyasetinde bir gerçeği dayatmaya ve somutlaştırmaya istekli olduğu kararların ve yönlerin boyutlarına odaklanan bir analitik çalışma olarak değerlendirmeye değer olduğuna inanıyor.

Bu çalışma, **Amerikan siyasi yöntemlerinde değişimi ortaya çıkarmayı ve ABD dış politikasının Filistin-İsrail ihtilafına karşı eksenini oluşturacak çeşitli seçenekleri belirlemeyi** amaçlamaktadır. ABD dış politikasının yapısının, birbiriyle ilişkili üç faktör tarafından yönetileceğini varsayar:

Birincisi: İsrail'in stratejik çıkarlarının tam olarak korunması ve bölgesinde üstünlük sağlamanın garanti edilmesi.

İkincisi: Orta Doğu'daki çalkantılı gelişmeleri dikkate alarak, Amerika Birleşik Devletleri'nin hayati çıkarlarını korumak.

Üçüncü olarak: ABD'nin, Filistin-İsrail ihtilafını çözmek yerine yönetme stratejisini korumak. Ve hatta, sorunu İsrail'i emellerini gerçekleştirmeye ulaştıracak Amerika'nın dışlayıcı ve tek taraflı siyasi çıkışlarıyla çözmek ve bitirmek.

Çalışmanın sorunu, Amerikan'ın Filistin meselesine yönelik stratejik düşüncesinde değişimi ve sürekliliğinde eksenleniyor. Çünkü Amerikan düşüncesi, net bir strateji ve yaklaşımda sabit değildir. Filistin meselesinin, Amerika Birleşik Devletleri yıldızının ortaya çıkması, 1948'de İsrail işgal devletinin kurulması ve Amerika'nın İsrail'e mutlak desteğinden başlayarak farklı aşamalardan geçtiğini görüyoruz. Daha sonra bu aşamaları, ABD'nin himayesinde Oslo Anlaşması da dahil, Arap-İsrail barış anlaşmaları ve ABD yönetimi açısından İsrail işgali lehine dayattığı bireysel çözümler takip etmiştir. Bunu, ABD Büyükelçiliği'nin Kudüs'e taşınması ve Kudüs'ün İsrail işgal devletinin başkenti olarak tanınması kararının uygulanması gibi bir gerçeklik olarak değerlendirdi.

Bu sorunun tanımlanması için, çalışma temel bir soruya dayanmaktadır:

- ❖ Trump aşamasına kadar ve Yüzyılın Anlaşması projesine kadar, Amerikan stratejik düşüncesinde Filistin meselesine yönelik değişimin aşamaları nelerdir, Filistin meselesine yansımaları nasıldır?

Bu soru alt sorulara ayrılmıştır:

- ❖ Amerikan stratejik düşüncesinde Filistin meselesine yönelik değişim aşamaları nelerdir?
- ❖ Yüzyılın Anlaşması'nın boyutları ve riskleri nelerdir? Bunun Filistin meselesine etkisi nedir?
- ❖ Yüzyılın Anlaşması ve Amerika'nın tek adam politikası ile başa çıkacak mekanizmalar nelerdir?
- ❖ Bu politika kapsamında Filistin sorununun geleceği nedir?

Çalışmanın önemi aşağıdaki gibidir:

- **Teorik Önemi:**

Amerikan politikasındaki Filistin davasına yönelik değişimin tarihsel olarak izlenmesi, Amerikan stratejik düşüncesinin devam eden evrimi ışığında stratejik ilgiyi gözden geçirmesi, son zamanlarda Yüzyılın Anlaşmasıyla temsil edilen tek adam politikasını ve Başkan Trump'ın kararlarının gerçek nedenleri araştırması ve Amerikan düşüncesinin politikalarını uygulamadaki risklerini göstermesi açısından önemlidir.

- **Pratik Önemi:**

Arap kütüphanesini Amerikan düşüncesi hakkında yeterli bilgi ile zenginleştirmek, karar alıcılara ABD'nin tek taraflı politikalarına karşı koymak için bilimsel yöntemler ve mekanizmalar sağlamak, bu düşünceden kaynaklanan risklerin büyüklüğünün farkına varmak. Amerika-Arap-Filistin sorunlarıyla ilgilenenler ve araştırmacılar için bilimsel materyalleri güçlendirmek.

- **Çalışmanın Metodolojisi:**

Çalışmanın metodolojisi, herhangi bir bilimsel çalışmayı geçerli kılan en önemli kural ve esaslardan biri olarak kabul edilir. Bu nedenle araştırmacı, çalışmasında bu tür çalışmalar için tarihsel yaklaşım ve analitik tanımlayıcı yaklaşımın yanı sıra, çalışmaya otantik bir yaklaşım olarak ulusal çıkar teorisi gibi en uygun yöntemleri takip etmiştir. İleriye dönük yaklaşımın yanı sıra elit yaklaşımdan da yardım alınacaktır.

Amerikan stratejik düşüncesindeki somut değişim ışığında Amerikan yalnızlaştırma politikasının değişimi ve gelişmesi tarihi açıdan ele alınacaktır. ABD'nin Filistin davasına yönelik bu politikasını, amaçları, boyutları ve Filistin davasına yansımaları bakımından analitik tanımlayıcı yöntemle açıklamak takip edecektir. İleriye dönük geleceğini bu politikanın ışığında ortaya çıkaracaktır.

ABD'nin Filistin meselesine yönelik stratejik düşüncesindeki değişimin aşamaları şu şekilde incelenebilir ve kategorize edilebilir:

İlk Bölüm: Filistin Sorununa Yönelik Amerikan Stratejik Düşüncesindeki Değişim Aşamaları

ilk olarak, ABD dışlama politikası:

1917-1976 döneminde Filistin sorununa yönelik Amerika Birleşik Devletleri politikası, yirminci yüzyılın başında Monroe prensibine göre dışlama politikasına dayanıyordu. Bölgede genel olarak aktif bir rolü yoktu, Filistin ilgi odağı değildi. Amerikan'ın Orta Doğu'ya ilgisi I. Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle başladı. Ama, Amerika'nın Siyonist harekete olan fiili bağlılığı, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere'nin destekleyici rolünü üstlenmeye başladığında, II. Dünya Savaşı'nın

bitmesiyle beraber oldu. Ve hatta, Siyonist hareketle aynı tutumu sergiledi. İkincisi, Amerikan karar alıcıları ve ABD üzerindeki baskıdan sonra gerçekleşti. Birleşik Devletler⁴, 1967 savaşına kadar aynı yaklaşımı sürdürdü. Arap-İsrail ihtilafını müzakere etmek ve bitirmek için kurulan Ekim Savaşı'na kadar komünist genişlemesine ilgi duymuş ve kutuplaşmaya karşı mücadele etmiştir.

İkincisi: Barış projeleri ortaya koyma ve Başkan Jimmy Carter (1977) ve Başkan Bill Clinton (2001) döneminde Arap-İsrail çatışmasına son verme politikası, Filistin-İsrail çatışmasının yönetimi.

1967 savaşından sonra çeşitli barış planları ortaya kondu. Ancak Ekim 1973 savaşından ya da İsrail'de bilindiği gibi Yom Kippur Savaşı'ndan sonra hiçbir şey olmadı. Bu kara savaşı, Mısır Cumhurbaşkanı Enver Sedat'ın Kasım 1977'de Kudüs'e yaptığı tarihi ziyarete yansıdığı gibi bir barış yapılmasına zemin hazırladı.⁵

Amerikan devlet başkanı Jimmy Carter, barış için yapılan genel hazırlıktan yararlandı. Başkan Sedat ve İsrail Başbakanı Menahem Begin'e, Washington yakınlarındaki Camp David başkanlık kampında barış görüşmeleri çağrısında bulundu. Müzakereler 12 gün sürdü ve iki anlaşmanın imzalanmasıyla sona erdi.

Birinci anlaşma "Orta Doğu Barış Süreci" olarak adlandırılıyor. Bu anlaşma, 242 sayılı kararı genişleterek barış için temel attı. Bu anlaşmanın "Filistin sorunu" nu çözmek için bir yol olacağını umduğunu belirledi. Ve Mısır ile İsrail arasında barış antlaşması imzalanmasının gerekliliğini belirtti. İsrail ile komşuları arasında başka anlaşmaların yapılması çağrısında bulundu. Bunların arasında 1992'de başlayan ve 1994'te Ürdün ile İsrail arasında barış antlaşmasının imzalanmasına yol açan Madrid Konferansı da vardır. Filistin'in gidişatına gelince, hızlı bir şekilde 1993

⁴ Nafia Hasen. (2007). Yarım Asırda Birleşmiş Milletler. Kotobarabia.com

⁵ Heykel Muhammed Haseneyn, & Dar el-Şuruk. (2003). Amerikan İmparatorluğu ve Irak Baskını. Dar el-Şuruk. S43.

Oslo Anlaşması'nın imzalanmasıyla sona eren gizli görüşmelerle sonuçlandı. Ardından 2000 yılında Camp David ve 2001'de Başkan George W. Bush'un dönemine ulaşarak Taba müzakereleri geldi.⁶

Üçüncüsü: Sistematik tırmanma ve kamuya açıklanma politikası, Amerika'nın Başkan George W. Bush döneminde İsrail işgaline destek verme aşamasının ilanının başlangıcı:

ABD'nin İsrail'e destek politikası, Filistinli lider Yaser Arafat'ın çatışma sahnesinden nihai olarak çıkmasını denetleyen dönemde (2009-2001) Cumhurbaşkanı George W. Bush'un yönetiminde açıkça ortaya çıktı. ABD dış politikasında Filistin meselesine yönelik, yönetimin çatışma sahnesine müdahalesiyle doğrudan oyuncu olarak gözle görülür bir değişiklik gösterdi. Amerikan yönetimi, 2004'ten sonra ABD'nin İsrail-Filistin ihtilafına yönelik planlarının uygulanmasında özellikle ideolojik uyuma destek verdi. İsraili mevkidaşıyla uyumlu olarak, neo-muhafazakar yönetim söylemi ile Filistin otoritesindeki yeni siyasi liderlik, Başkan Bush'un Filistin meselesine bir çözüm vizyonu ışığında (iki devletli çözüm) bazı gizli engellerle çevrili "tutulacak bir yol" buldu. Bu, Uluslararası bir plan aracılığıyla çok taraflı bir meşruiyet vermek üzere hazırlanmıştır: Yol haritası, aslında Amerika, bölgedeki Amerika ve Siyonizmin jeopolitik ve jeostratejik çıkarlarına hizmet etmek ve bunlardan yararlanmak üzere Filistin halkının direnişine bir son vermek için Filistin ulusal kurtuluş hareketini planlarını uygulama aracı haline getirmeye çalıştı.

Dördüncü: Filistin davasını sınırlandırma ve Orta Doğu bölgesinin zenginliğinin Başkan Barack Obama döneminde sömürülmesi:

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Barack Obama'nın seçilmesinden sonra, Amerikan yönetimi, Amerika Birleşik Devletleri'nin Arap ve İslam dünyasında

⁶ Önceki referanslar,S51.

imajını düzeltmek için Amerikan politikaları tarihinde yeni bir yön aldı. Başkan Obama'nın 2009 yılında Kahire'de, İslam dünyasına hitaben yaptığı konuşmada Orta Doğu'ya barış getirmek çağrısı yaptı ve Filistinlileri şiddeti bırakıp kurumlar kurmaya çağırdı. 1967 sınırındaki Filistin devleti ve komşu ülke İsrail ile iki devlete dayalı bir çözümü olması gerektiğine çağrı yaptı⁷. Dolayısıyla, mütevazı çalışmamızda, Obama yönetiminin İsrail-Filistin çatışmasını nasıl ele aldığını inceleyeceğiz.

Ayrıntılı olarak, çalışma ve araştırmanın odağı olacak ABD ile İsrail arasındaki özel ilişkilerin ışığında, 2017'den beri Başkan Trump döneminde Amerikan dış politikasının Filistin meselesine yönelik temel tezahürlerini ele alacağız.

Beşincisi: Kararlarında tek bırakma, dışlama ve "İsrail" e mutlak bir taraftarlık yoluyla ABD Başkanı Donald Trump döneminde Filistin davasını bitirmek.

Seçim kampanyasının başlangıcından bu yana Başkan Trump, İsrail'in Orta Doğu'daki üstünlüğünü güvence altına almak için her türlü desteği sağlamanın zorunlu olduğunu ve İsrail'e olan mutlak taraftarlığını ilan etti. Hatta Filistin tarafını nefret yaymakla suçlarken ve terörist bir devlet kuramayacaklarını taahhüt ederken⁸, bu desteği genişletmek ve güçlendirmek için elinden geleni yapacağını, Birleşmiş Milletler' in İsrail karşıtı kararlarını veto etme hakkını kullanacağını sözü verdiğini açıkladı. ABD Kongres' indeki üyeler üzerinde en güçlü Yahudi lobicilik gruplarından AIPAC' a,⁹ İsrail'deki ABD büyükelçiliğini Kudüs'e taşıması için söz verdi. Yerleşimciliği teşvik etti ki bu, Trump'ın Kudüs'teki özellikle de Mescid-i

⁷ El-Akili, Mazin Ahmed Sidki. (2016). Değişim ve Süreklilik Arasındaki Amerikan Dış Politikası, George W. Bush'un ikinci ve Barack Obama'nın ilk Yönetimleri Dönemi (2004-2012).

⁸ El- Zaytouna Araştırma ve Danışma Merkezi, Stratejik Değerlendirme (60): Cumhurbaşkanlığı Adaylarının Programlarında Filistin Meselesinin Yolları, Temmuz 2016 : <http://www.alzaytouna.net/2016>

⁹ Ynetnews, Dışişleri Bakanlığı: 'Trump Ortadoğu'yu "Akıllıca Bir Yatırım" Olarak Görmüyor, 11.04.2019. <http://www.ynetnews.com>

Aksa'daki statükoyu değiştirmesini talep etmeye başlamış olan birçok İsraili yetkilinin talebidir. Trump, 1970'lerden bu yana, 20 ABD başkanlık seçimleri adayının başaramadığı sözünü yerine getirdi.

Bu makale, tek adam politikası ve yönetiminin, Yüzyılın Anlaşması olarak isimlendirilen anlaşmanın uygulanmasına çabalaması, İsrail'in Orta Doğu'ya el atmasıyla İran'ın Arap ülkelerine yönelik tehditleri bahanesi altında Arap lkeleriyle tam normalleşme, barış ya da Arap-İsrail sorununu bitirme ve Trump'ın Filistin-İsrail atışma süreci politikasının boyutlarını ele almaya çalışmaktadır.

İkinci Bölüm: Yüzyılın Anlaşmasının Boyutları, Riskleri ve Filistin Davasına Etkisi?

- Fikrin Oluşumu

"Yüzyılın Anlaşması" isimlendirmesinin kökeni Arapça'dır. Amerikanlar tarafından Filistin ve bölge için uygulananlara atıfta bulunmaktadır. Bu isimlendirmenin İngilizcedeki karşılığı hakkında hızlı bir araştırma yapacak olursak, Deal of the century olduğunu görürüz. Arama motorları bizi her Őeyden ok İngilizce yayın yapan Arap platformlarına yönlendirecektir.

Ancak, Amerikan araştırma merkezleri ve gazeteler barış planı (Peace Plan), İsrail-Filistin barış planı (Plan for Israeli-Palestinian peace) barışçıl çözüm veya uzun vadeli bir barış planı (Long-term peace plan) gibi Peace Settlement anlamına yakın ifadeler kullanırlar. Ayrıca resmi olarak, bu iddia edilen anlaşmadan sorumlu olanların "barış" terimi etrafında dönmeyen bir ifade kullandıkları görülmedi. Buna karşılık, ABD Başkanı Şöyle bir ifade kullandı: Nihai anlaşma (Ultimate deal).

Ancak gerçek şu ki, "Yüzyılın Anlaşması" teriminin felsefesi, Amerika Başkanı Trump'ın kazandığı zaferin bir sonucu değildir. Trump planının içeriği tamamen yeni değil; bunlardan bazıları 2006 yılında Olmert¹⁰-Abbas¹¹ görüşmeleri olarak bilinenler içinde tartışıldı. O zaman "İsrail" seçimlerinin sonuçlarını bekleyen anlaşma taslakları olduğu söylendi. Sonuçlar Olmert'in beklediği gibi olmadı.

2010 yılında, eski "İsrail" Ulusal Güvenlik Danışmanı Giora Eiland, Filistin sorununu gidermek için iki çözüm önerdi: İlk olarak; Gazze'nin yeniden kurulmasıyla Ürdün-Filistin federasyonu, ikincisi; bölgelerin değişimi: Mısır'ın gelecekteki Filistin devleti lehine Refah'tan El-Ariş şehri sınırlarına kadar uzanan ve 24 kilometre uzunluğunda, otuz kilometre genişliğinde bir dikdörtgen ekleyerek 720 kilometrekarelik Sina topraklarından vazgeçmesi öncülüne dayanıyor.

"Ada" önerileri resmi olarak ilan edilmiş bir plana çevrilmese de, "İsraili" Haaretz gazetesi, Obama yönetimi sırasında 19 Şubat 2017 yılında Akabe'de (Ürdün) gizli bir toplantı yapıldığını açıkladı. Ve özellikle 21 Şubat 2016'da, işgal hükümetinin Başbakanı Binyamin Netanyahu, o zamanki ABD Dışişleri Bakanı John Kerry, Mısır Devlet Başkanı Abdülfattah El-Sisi ve Ürdün Kralı II. Abdullah'ın katılımıyla "nihai çözüm" için "yeni" fikirleri tartıştılar. Sina topraklarından Filistinlilere vermek için bir plan önerildi.

- Riskler ve Boyutlar:

Yaşadığımız tartışma, aşırı analizler ve spekülasyonlarla beraber Yüzyılın Anlaşması'nın boyutlarını ve risklerini yeniden gözden geçirme çerçevesinde, ben sadece, anlaşmanın içeriği ne olursa olsun, tüm Amerikan işlerinde uzmanlaşmış

¹⁰ Ehud Olmert: Mevcut cumhurbaşkanı Binyamin Netanyahu'dan önce İsrail işgal hükümetinin başkanıydı

¹¹ Mahmud Abbas: 2003 yılından bu yana ilk Cumhurbaşkanı Yaser Arafat'ın ölümünden sonra Filistin yönetiminin mevcut başkanı.

uluslararası ilişkiler alanında bir araştırmacı olarak, bu anlaşmanın "İsrail" çatısını aşamayacağını ve Siyonist vizyona tamamen uygun hale geleceğini görüyorum. Bu kesinlikle, yalnızca "Tevrat İsraili" ülkesine inanan ve Filistinlilere yalnızca tartışmalı bölgelerde yaşayan sakinler meselesi olarak bakan Siyonist hakların bir vizyonudur. Ancak genel olarak, herhangi bir plan aşağıdaki ilkelere dayalı olacaktır:

- Sözde "iki devletli çözüm" ün sona ermesi ve 26 yıllık Filistin-Amerikan veya Filistin-İsrail müzakerelerinin süresinin aşılması ve gelecekteki herhangi bir Filistin varlığının gelecek sınırları olarak 1967 sınırlarına dönmenin imkansızlığı.¹²

- İşgal altındaki Kudüs'ün doğusunda ve batısında bir Yahudi çoğunluğun elde edilmesi ve İslami karakteri değiştirmek için, nüfusun yeniden biçimlendirilmesiyle herhangi bir çözüme Kudüs'ün dahil edilmemesi, Mescid-i Aksa-ı Şerif'in zamansal ve mekansal olarak gayri resmi bir şekilde bölünmesi. 100-120 bin Kudüslü Filistinlinin, Shuafat, Kafr 'Aqab, 'Anata, Dahiya, Ram'dan alınıp otorite bölgesine dahil edilmeleri ve Kudüs'e Gush Etzion, Givat Ze'ev, Ma'aleh Adumim, Efrat, Beitar Illit'den yaklaşık 150 bin yerleşimcinin getirilmesi.¹³

- Sınırlı sayıda mültecilerin formalite olarak Gazze'deki Filistin varlığına yerleştirilmesi ve ikamet yerlerinin karşılanması. Siyonist varlık, Filistinli mülteciler (demografik çatışma) konusuna göre, dosyasını çatışmanın en tehlikeli dosyası olarak görüyor ve aslından herhangi bir çözümle bundan kurtulmak istiyor. Önceki barış girişimleri, Filistinli mülteciler sorununa birçok çözüm getirmiş ancak başarısız olmuştur. Bunun nedeni, Filistin halkının çoğunluğunun mülteci

¹² Gallup, Amerikalıların İsrail'e Karşı Görüşleri Olumlu Bir Şekilde Devam Ediyor, 29.02.2016.

<http://www.gallup.com/poll/189626/americans-views-toward-israel-remain-firmly-positive.aspx>

¹³ "Yüzyılın Anlaşması" nın Özellikleri: Nihai Çözüm Sorunları Bırakarak Filistin Meselesini Çözüme Kavuşturma.. D. Salih El-Na'ami, El-Arabi'l Cedid, <https://www.alaraby.co.uk>

olmasıdır. Bu, her ev ve caddeye bağlı bir mesele olduğu anlamına gelir¹⁴. Filistinli mültecilerin sorunu, bu nedenle, sonuçlardan dolayı herhangi bir anlaşmanın veya çözümün büyük dezavantajlarından biri olabilir. Bazı ülkelerin Filistinlileri topraklarına yerleştirmeleri çok zordur. Çünkü Filistinliler Ürdün, Lübnan ve Suriye'deki gibi yerel nüfusu aşabilecek kadar büyük bir miktarı oluşturabilirler.

- Gazze Şeridi'ni Sina'nın kuzeyi, deniz ya da ikisinin yönüne doğru bölge topraklarının yer değiştirmesi kapsamında genişletme imkanı ile Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nde iki ayrı varlık ile anlaşma.¹⁵

Fiili politikaların, Batı Şeria'daki yerleşim birimlerini İsrail'e ekleyerek ve Batı Şeria'daki alanların sınıflandırmasını yeniden yapılandırarak yerine getirilmesi. Fiili olarak Batı Şeria'nın (Oslo Anlaşması uyarınca "C" Alanı) yaklaşık %60'ını kontrol ediyor. Batı Şeria'da 150'den fazla yerleşim yerinde (2017'de) yaklaşık 400 bin yerleşimcinin yaşıyordu.¹⁶ Batı Şeria, coğrafi olarak onlarca kantona bölünmüş askeri bölgeler ve kıvrımlı yollarla izole edilmiş üç parçadan ibarettir.

Üçüncü Bölüm: Yüzyılın Anlaşmasını ve Amerikan Yalnızlaştırma Politikasını Ele Alma Mekanizmaları

Mevcut sorunlar ve Amerika politikasının sonuçları olan hileler ve kararlar, başta Kudüs, Suriye Golan Tepeleri, Arap milletinin sorunları ve tüm Arapları hedef almaya devam etti. ABD yönetimi, net ve eşi benzeri görülmemiş bir biçimde "İsrail" in temel destekçisi oldu. Ayrıca, Dünya Kutbu Projesini en büyük uluslararası sömürge sistemine adamaya, güçlendirmeye, dünya düzenini kontrol

¹⁴ Önceki referanslar

¹⁵ Yüzyılın Anlaşması.. Zorluklar ve fırsatlar, stratejik düşünme çalışmaları Merkezi, <https://fikercenter.com>

¹⁶ Önceki referanslar

altına almaya ve uluslararası hukukun ilkelerine ve uluslararası kararlara karşı darbe yapmaya çalıştı. Bunu, siyasi ufkun yokluğunda, İsrail'in uzlaşmazlığı, Amerika'nın mutlak taraftarlığı, meşru Filistin haklarının reddedilmesi, adil Filistin davasını tasfiye etme girişimleri ve İsrail işgaline karşı tam destek altında gerçekleştirdi. Özellikle ABD yönetimi, İsrail aşırı sağ ve ana akımının önceliklerini ve politikalarını benimsemeye ve yaymaya devam ediyor. Meşru haklarımıza karşı kararlar ve prosedürler alarak halkımızın haklarının işgaline ilişkin ihlalleri teşvik etmek ve arttırmak için çalışıyor. Bu bağlamda, Amerikan projeleri Araplarla ve Filistinlilerle karşı karşıya kalabilir.

Arap düzeyinde, bir barış anlaşmasına ulaştıktan sonra, Siyonist varlık ile açık Arap ilişkileri kurmak için Arap ülkeleri ve Siyonist varlık arasındaki barış süreci ile ilgili tüm girişimleri içerir. Bunların sonuncusu, 2002 Arap Barış Girişimi oldu¹⁷. Fakat Yüzyılın Anlaşması'ndaki durum, Siyonist varlığın barış sürecine varması için "teşvik edici" bir motivasyon olarak barış süreci başlamadan önce, -başladıktan sonra değil- Siyonist-Arap ilişkilerini normalleştirmesine dayanır. Bu çok tehlikeli bir maddedir. Çünkü bu, Filistin ve Siyonist ihtilaf sahnesindeki Arap tutumunu tamamen ortadan kaldırır. Bu durum, Siyonistleri Filistin davasının tek hakimi yapar ve ona istediği şekilde ve yöntemle bu davayı bitirme hakkı verir. Hiç şüphe yok ki, Arap derinliği, Yüzyılın Anlaşması'nın karşısında durmak ve Filistin halkının istikrarını güçlendirmekte büyük bir rol oynuyor. Arap çabalarını birleştirmek için Arap eylemleri gerekmektedir. Belki popüler diplomasi, Arap çabalarını ve reform rejimlerini birleştiren ilk harekettir. Çünkü halklarından korkarlar ve ABD yönetimini keyfi kararlarını uygulamadan önce iyi düşünmeye zorlarlar.

¹⁷ Abdulrezzak Halef Muhammed El- Tai. (2009). Arap-İsrail Çatışmasına Yönelik Suudi Barış Girişimleri. Bölgesel Çalışmalar, 15.S295-S316.

Filistinli düzeyinde, Yüzyılın Anlaşması'nın uygulamalarının riskli yansımalarını içerebilir. Bu durum, iç bölünmeyi sona erdirmek ve Filistin kararını birleştirmek için çalışmayı gerektiriyor. Bu, Amerika'nın yalnızlaştırma ve tek adam politikasının karşı karşıya kalabileceği asgari yoldur. Uluslararası düzeyde çalışmaya adanmış bir Arap Filistinli hareketinin olması faydalı olabilir.

Amerikan ve Arap politikaları birçok önemli araçla ele alınmalıdır. Bu araçların başında, Yüzyılın Anlaşması'na ve tek adam politikasına karşı çıkmak için yararlanılması gerek medya araçları vardır. Medya, Arap vatandaşının hayatının büyük bir bölümü ve ilgi alanı olmuştur. Artık kendisine bilgi dağıtımını kontrol eden yerel medya değildir. Küresel medya, genelde Arap milletinin geçirdiği zor dönemde ve özelde Filistin sorunu konusunda çeşitli araçları ve kanalları aracılığıyla, insanları yönlendirmede ve politikaları yönlendirmede etkili bir araç haline gelmiştir. Bu nedenle, bu aracın, Yüzyılın Anlaşmasında temsil edilen bölgede ABD politikasını ortaya koymak ve ortaya çıkarmak için en iyi şekilde kullanılmasını gerektirir.

Kültürel ve entelektüel araca, Arap bölgesini baskı altına almaya çalışan ABD politikalarını karşılamak için yatırım yapılabilir. Bu politikalar, Arap kültürü ve düşüncesinin özelliklerini tehdit ediyor. Arap toplumları, bu tehlikenin büyüklüğünü ve bölge genelinde yaşadığımız istikrarsızlığı yaratan çarpıtma politikasını hissetmeye başlıyor. Bu, kültüre ve düşünceye daha fazla dikkat edilmesini gerektiriyor. Çünkü yaşam alanı Arap vatandaşının Arap-İslam kültürü tarafından korunmasını ve Arap-İslam kimliğine uymasını zorunlu kılıyor. ABD idaresinin empoze etmeye çalıştığı haksız kararları engellemek ve reddetmek için,

İslam medeniyetinin mirasına dayanan, ulusal bir kültürel model inşa ederek Arap ülkeleri arasındaki kimlik ve kültürde birliği sağlamak gerekiyor.

Dördüncü Bölüm: Amerikan Yalnızlaştırma Politikası Çerçevesinde Filistin Meselesinin Geleceği (Öngörülen Senaryolar)

Olayların gerçekliğine dair analitik çalışmamıza rağmen, Trump'ın bu aşamada Filistin-İsrail çatışmasının çözümüne yönelik politikalarını tahmin etmek kolay değildir. Bunun nedeni, ABD kararında etkili bir rol oynayan ABD başkanının doğası ve karakteridir. Bununla birlikte, idaresinin bu konudaki tutumları için olası tüm senaryolar, İsrail hakkının siyasi gündemi lehine çalışıyor gibi görünüyor. Çoğu zaman, yönetimin Filistin-İsrail çatışmasına müdahalesine ilişkin aşağıdaki gibi üç senaryo ortaya çıkacak:

Birincisi: Yalnızlaştırma politikasını sürdürmek ve Filistinliler üzerindeki baskıyı artırmak. Bu nedenle, Trump'ın İsrail'in üstünlüğünü sağlama ve hiçbir uluslararası aktörün İsrail'in yerleşim planlarını genişletme konusundaki yapısal planlarını aksatmaması, Kudüs'ün ilhakını hızlandırması, Gazze Şeridi'ndeki kuşatmayı sürdürmesi ve Batı Şeria'da İsrail'in egemenliğini güvence altına alan yeni bir gerçeklik oluşturması için politikasını güçlendirmesi beklenmektedir. Bu senaryo kısa vadede en yakınıdır. Zira bu aşamada ABD'nin Filistinlilere mali yardımlarının iptali gibi durumu tırmandıran adımlara şahit oluyoruz.¹⁸ Washington, Batı Şeria'daki Birleşmiş Milletler Yakındoğu Filistin Mültecilerine Yardım Ajansı'na (UNRWA) yardımını iptal ettikten sonra, örgüt Gazze ve Batı Şeria'daki yüzlerce Filistinli işçisini işten çıkaracak hale getirdi.

¹⁸ Yüzyılın Anlaşması.. Trump Filistin Meselesinin Çözümünü Böyle Görüyor, El Cezire net, <https://www.aljazeera.net>

Filistinliler artık ABD başkanının mali yardımlarını iptal etme kararının, davalarını "çözme" çabalarında yalnızca yeni bir adım olmadığına ikna olmuşlardı. Filistinliler, bu yaptırımlar dizisinin tüm taleplerini iptal etmeyi amaçlayan daha geniş bir program kapsamında olduğunu görüyorlar. Bu nedenle, bu senaryoda, bu seçenek, Filistinlilerin İsrail'i destekleyen sağlam olmayan uluslararası dengeye karşı çıkmayı bırakacaklar anlamına geliyor. Filistinliler için işler zor olacak ve İsrail karar vericileri için de zor olacak. Çünkü karar vericinin politik statüsünü kaybedebileceği bir çatışma dalgasına girecek.

İkincisi: Rol oynama Senaryosu. Bu senaryonun da ağır basan yönleri var. Süper güçlerin, Birleşik Devletler' in kararında tek başına olması ve ABD idaresince planlananlara ulaşmasına izin vermeyecek olması. Bu bakımdan, AB, Rusya veya Çin gibi ülkeler bu rolü oynayabilir. Örneğin, birçok Avrupa ülkesinin Trump'ın Kudüs'ü İsrail'in başkenti ilan etme kararına karşı çıktığını görüyoruz. Avrupa Birliği, "iki devletli bir çözüme yönelik anlamlı bir barış sürecinin sürdürülmesi" çağrısında bulundu. Ve şöyle dedi: "Bu müzakereler aracılığıyla her iki tarafın da arzu edebileceği şekilde, her iki ülkenin de gelecekteki başkenti Kudüs şehrinin durumunu çözmek için ulaşılmaması gereken bir yol."¹⁹ Hem Çin hem de Rusya, hareketin bölgedeki gerginliklerin artmasına yol açacağı endişelerini dile getirdi.

Üçüncüsü: Yüzyılın Anlaşması'nın başarısızlığının, Trump cumhurbaşkanlığı döneminin sona ermesiyle veya Arap ülkelerinin ulusal milliyetçilik görünümüyle ortaya çıkmasıyla yerleşimciliğin ve toprak değişiminin reddedilmesini ilan edilmesi. Çünkü Filistinlilere teslim olma ya da ölüm arasında bir seçim verilirse,

¹⁹ Önceki referanslar

son seçenek onların kararı olacaktır.²⁰ Ve lkeleri, halkı mücadele sergilemeden önce anlaşmayı reddetmeye zorlayacak tırmanma durumunu artıracaktır.

Sonuç:

Filistin-İsrail atışması karşısında Trump aşamasındaki Amerikan müdahalesinin sınırlarına çizilebilecek tüm senaryolar, Filistinlilerin yakın gelecekte bağımsız ve egemen bir devlet için umutlarını canlandırmak için pek iyimserlik oluşturmuyor gibi görünüyor. Bu nedenle, Filistin liderliğı, hem Filistin gücünün unsurlarının bulunmaması hem de İsrail'in daha fazla yerleşim, Yahudileştirme, toprağı el koyma, öldürme, tutuklama ve sınır dışı etme politikalarını kullanan Filistin meselesini zmek için yaklaşık çeyrek asırdır müzakere yolu olarak, büyük zorluklar karşısında oyunun kurallarının bilincine iyi varamamıştır. Ancak Filistinli müzakere ekibi, yalın müzakerelere karşı uluslararası meşruiyet kararlarına dayanmayan, aldatıcı, yanıltıcı ve çabukça mücadele politikasını uyguladı. Ve yeni Amerikan projelerini bekleme politikasını takip etti.

²⁰ önceki referanslar

Kaynaklar:

Hadr, İsmail Muhammed. (2005). ABD'nin Filistin Meselesine Yönelik Dış Politikasında ve Filistin-İsrail Müzakerelerinde Değişkenler ve Sabiteler (Doktora tezi, Birzeit Üniversitesi).

Muhammed Hasan Dahil. (2019). Amerika Birleşik Devletleri'nde Siyasal Sistem, Başkanın Rolü Sorunları, Araştırma Merkezleri ve Dinin Etkisi ve Otoriteler Arasındaki İlişki. Kufe Hukuk ve Siyaset Bilimi Dergisi).

Nafia Hasen. (2007). Yarım Asırda Birleşmiş Milletler. Kotobarabia.com

Heykel Muhammed Haseneyn, & Dar el-Şuruk. (2003). Amerikan İmparatorluğu ve Irak Baskını. Dar el-Şuruk.

El-Akili, Mazin Ahmed Sıdkı. (2016). Değişim ve Süreklilik Arasındaki Amerikan Dış Politikası, George W. Bush'un ikinci ve Barack Obama'nın ilk Yönetimleri Dönemi (2004-2012).

İktisat ve Siyaset Bilimi Fakültesi Dergisi, 302 (3818).

El- Zaytouna Araştırma ve Danışma Merkezi, Stratejik Değerlendirme (60): Cumhurbaşkanlığı Adaylarının Programlarında Filistin Meselesinin Yolları, Temmuz 2016 : <http://www.alzaytouna.net/2016>

Ynetnews, Dışişleri Bakanlığı: 'Trump Ortadoğu'yu "Akıllıca Bir Yatırım" Olarak Görmüyor, 11.04.2019. <http://www.ynetnews.com>

Gallup, Amerikalıların İsrail'e Karşı Görüşleri Olumlu Bir Şekilde Devam Ediyor, 29.02.2016. <http://www.gallup.com/poll/189626/americans-views-toward-israel-remain-firmly-positive.aspx>

"Yüzyılın Anlaşması" nın Özellikleri: Nihai Çözüm Sorunları Bırakarak Filistin Meselesini Çözüme Kavuşturma.. D. Salih El-Na'ami, El-Arabi'l Cedit, <https://www.alaraby.co.uk>

Önceki referanslar

Yüzyılın Anlaşması.. Zorluklar ve fırsatlar, stratejik düşünme çalışmaları Merkezi, <https://fikercenter.com>

Abdulrezzak Halef Muhammed El- Tai. (2009). Arap-İsrail Çatışmasına Yönelik Suudi Barış Girişimleri. Bölgesel Çalışmalar, 15.

Yüzyılın Anlaşması.. Trump Filistin Meselesinin Çözümünü Böyle Görüyor, El Cezire net, <https://www.aljazeera.net>